Speech Marijke Vos GroenLinks Forum

6 september 2006

Speech Marijke Vos tijdens het GroenLinks Forum 'Emanciperen doe je niet alleen' op zaterdag 1 november 2003 in de St. Janskerk (Janskerkhof 26) te Utrecht

Beste vrienden en vriendinnen,

Precies 1 jaar geleden sprak Paul Rosenmöller tot jullie vanaf deze plek.

Wat kan er in korte tijd toch veel gebeuren.

Paul nam afscheid van een mooie hondenbaan.

Femke ontwikkelde zich in recordtijd tot campaigner en won het slotdebat.

Helaas niet de verkiezingen.

Het goud en het zilver waren voor CDA en PvdA.

De gedoodverfde coalitiepartners.

Maar de trieste afloop is bekend.

Het CDA brak met Bos.

Er was zogenaamd geen chemie.

De oorzaak lag elders.

Neo-conservatieven

Binnen het CDA zijn de neo-conservatieven aan de macht.

Een koningsdrama binnen het CDA gaf daarvoor de aanzet.

Jan Peter Balkenende werd de nieuwe leider.

Naar voren geschoven door Limburgs CDA-baron Leon Frissen.

Frissen is een groot bewonderaar van de Beierse CSU.

Dat hij voor Balkenende koos, is veelzeggend.

Deze 'Stoiber van de Lage Landen' speelt een prominente rol in de rechtervleugel van het CDA.

Prominente CDA-ers willen het CDA profileren als conservatieve partij.

(Vader en zoon Eurlings, Verhagen, Van Agt, Dölle, Hillen)

In het Europees Parlement zit het CDA in één fractie met de Engelse conservatives en de partijen van Aznar en Berlusconi.

De campagnestaf rond Balkenende flirtte met Bush' 'compassionate conservatism'.

De campagneleus 'Betrokken, Betrouwbaar, Balkenende' grenst aan plagiaat.

Geen wonder dus dat Balkenende in de campagne koos voor Zalm;

en in de formatie uiteindelijke brak met Bos.

Vanaf dat moment zijn de bakens definitief verzet.

Half mei lag er een Asociaal Asfalt Akkoord.

Sindsdien spiegelt Balkenende zich graag aan de 'no nonsens' politiek van Lubbers.

Waar 'nieuw (f)links' de PvdA in de greep had onder Paars,

Deelt 'nieuw (f)rechts' de lakens uit binnen het CDA.

Want het is frech (brutaal in het Duits) om de conjuncturele dip te benutten voor een record bedrag aan bezuinigingen.

En de sociale zekerheid & volksgezondheid te kortwieken tot een mini-stelsel.

Niet omdat het economisch moet, maar omdat je het ideologisch wil.

Het is nog frecher om dat te doen terwijl je daar electoraal van denkt te kunnen profiteren. Tal van instituten voorspellen voor 2006 en 2007 namelijk forse economische groei.

Tijdens de verkiezingen zal het kabinet die groei als haar eigen verdienste uitventen.

Maar het frechst is het nog wel de crisis af te wentelen op de meest kwetsbaren en vervolgens te stellen dat er absoluut geen alternatief is.

En jullie kennen de regel, ook uit de locale politiek:

Als een machtspoliticus van CDA-huize zegt: 'u heeft geen alternatief',

bedoelt hij 'u heeft geen meerderheid'.

Het ouderwetse CDA is weer helemaal terug, regentesker dan ooit.

Er is immers altijd een alternatief.

Zoals de fractie in mei al liet zien met haar Maatschappelijke Tegenakkoord.

Zoals Femke en Kees september lieten zien met de tegenbegroting en ons 100.000 banenplan.

Er is dus een progressief antwoord op de neo-conservatieve agenda van 'nieuw (f)rechts'.

Natuurlijk moeten we dat antwoord - samen met andere progressieven - verder uitwerken.

Voorop staat onze overtuiging dat gelijke kansen tot emancipatie en vrijheid leiden.

Langs deze lijn verliep de emancipatie van arbeiders, katholieken en vrouwen.

Zo dient ook de emancipatie en dus integratie van allochtonen te lopen.

Wij geloven in de kracht van mensen.

In de emancipatie van mensen.

Daarbij is wel de steun van een gemoderniseerde Verzorgingsstaat nodig.

Om mensen kansen te geven en vrij te maken.

Gelijkheid baant de weg naar vrijheid, nationaal en internationaal.

Dat is ons progressieve ideaal

Wij vinden dit op geen enkele manier terug in het huidige beleid

Naast meer kansen mogen ook meer eisen staan.

Het is verantwoord om hogere eisen te stellen aan kwetsbare groepen,

als daar maar actieve ondersteuning tegenover staat.

Dat is heel iets anders dan de 'newspeak' van het CDA:

Bij het CDA betekent 'eigen verantwoordelijkheid' minder geld, minder steun en dus meer armoede.

Het is, zoals dit forum terecht stelt:

Emanciperen doe je niet alleen.

Ooit leek die gedachte ook bij het CDA weerklank te vinden.

Nu horen we dat geluid nog maar zelden uit het CDA .

Het sociale gezicht van het CDA is niet meer dan een sociaal masker.

Ook ouderen, chronisch zieken en gehandicapten kunnen niet meer rekenen op het CDA.

Terwijl het CDA bij uitstek voor hen een 'schild voor de zwakken' wilde zijn.

Chronisch zieken en gehandicapten moeten méér betalen voor minder voorzieningen.

Ouderen gaan er volgend jaar 3 procent op achteruit.

Het stads- en streekvervoer wordt uitgekleed;

Terwijl dat juist voor deze groepen zo belangrijk is om sociaal mee te blijven doen.

Ondertussen krijgen de leaserijders een fiscaal cadeautje van de regering.

Dat is wrang.

Zo wrang dat ik me niet kan voorstellen dat het CDA dat écht wil.

Zelfs voor het nieuwe, conservatieve CDA moet er toch een grens zijn?

Daarom doe ik een voorstel aan premier Balkenende,

vandaag toevallig ook in Utrecht bijeen met het CDA.

Het voorstel is simpel:

Schrap de belastingverlaging voor leasebakken

Schrap de bezuiniging op het stads- en streekvervoer

En doe iets extra's voor de ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.

Dat kan niet teveel gevraagd zijn.

Het kabinet wil geen lagere lasten voor leasebakken,

maar geeft toch 190 miljoen cadeau.

Het CDA zette zich vorig jaar in voor het stads- en streekvervoer,

maar is stil over de huidige bezuiniging van 90 miljoen.

Met 100 miljoen voor chronisch zieken en gehandicapten,

zorg je er voor dat deze groepen niet meer inleveren dan anderen.

Jan Peter, maak het socialer, beter!

GroenLinks

Wij zullen zelf scherpe kritiek blijven combineren met uitgewerkte alternatieven.

Laten zien dat het anders kan, beter, socialer, groener.

Wij zullen nog krachtiger onze beginselen, toekomstbeeld en hartstocht moeten uitdragen.

Goed uitgewerkt en goed onderbouwd.

Maar ook in begrijpelijke taal, speels en met humor en emotie.

We zullen daarbij ook steeds onze maatschappelijke wortels opzoeken:

Samenwerken met maatschappelijke organisaties;

Stem geven aan mensen die in hun omgeving tegen problemen aanlopen.

Want GroenLinks neemt niet alleen stelling tegen dit kabinet

Veel mensen maken zich zorgen

En zij laten ons dat weten.

De afgelopen maanden hebben wij duizenden e-mails en brieven gekregen

Over het ziekenfonds, de bijstand en de pensioenen;

Over het hartvochtige beleid van minister Verdonk;

Over de afbraak van natuur en milieu.

Mensen roepen op tot een ruimer pardon voor asielzoekers.

Tot een beter leven voor dieren.

Tot een sociaal beleid, met behoud van banen.

GroenLinks neemt deze signalen heel serieus.

Om deze signalen beter op te vangen, start GroenLinks maandag een publieksdienst.

Mensen kunnen daar terecht met hun zorgen en hun kritiek.

Met vragen over hun toekomst.

Met goede adviezen, met oplossingen en ideeën.

De kamerleden van GroenLinks zijn blij met deze mensen.

Zij drukken ons met de neus op de vaak wrange feiten

GroenLinks luistert naar hen en geeft hen een stem.

In én buiten de Kamer.

Deze mensen versterken GroenLinks.

U zult hier nog veel van horen.

Ik ben optimistisch over onze toekomst.

Nederland verdient beter dan dit conservatieve kabinet.

Nederland wil ook beter, zo laten de peilingen zien.

De geschiedenis leert dat er zich voor links een nieuwe kans zal aandienen.

De kunst is straks om hem goed aan te grijpen.

Sociaal akkoord

Maar daar kunnen we natuurlijk niet op gaan zitten wachten.

Elke dag knokken we samen met maatschappelijke organisaties voor veranderingen nú.

Daarbij sta je soms voor ingewikkelde dilemma's.

De vakbeweging heeft enkele concessies gekregen voor een sociaal akkoord.

Het is geen historisch akkoord, zoals De Geus snel claimde.

Het is meer een 'beter iets dan niets' akkoord.

De bonden moesten kiezen tussen de pest en de cholera.

Begrijpelijk dat daarover een intern vakbondsdebat ontstond.

Democratisch dat het akkoord in een referendum aan alle leden wordt voorgelegd.

Een paar harde grepen zijn nu van tafel of uitgesteld.

Maar veel blijft ongewijzigd.

De koers van het kabinet is niet veranderd.

Vooral de mensen op het minimum betalen een hoge prijs.

'Eigen verantwoordelijkheid' zegt de premier dan.

'Eigen schuld dikke bult' is wat ik hem echt hoor zeggen.

Nader overleg in de SER moet nog tot nieuwe oplossingen leiden.

Ik verwacht niet dat dit kabinet daar opeens het progressieve licht zal zien.

Er rust een zware hypotheek op dit akkoord.

Gerrit Zalm, de macho uit de polder, interesseert het eigenlijk niks wat de vakbonden willen.

Het liefst gaat hij gewoon zijn eigen gang en zwaait hij naar demonstranten.

Wanneer wordt die man zelf eens uitgezwaaid? (Jozias)

Wij zullen de bonden niet voor de voeten lopen.

Waar mogelijk zullen we hen steunen.

Maar de prioriteit gaat uit naar onze eigen alternatieven.

Niet omdat het de onze zijn, maar omdat het de beste zijn.

Wij combineren een moderne sociale zekerheid met de eerlijkste inkomenspolitiek.

Wij scheppen veruit het meeste werk én laten de milieuvervuiling dalen.

De combinatie Groen & Links biedt juist ten tijde van crisis het meeste perspectief.

Integratie

De combinatie Groen & Links staat haaks op het conservatisme.

Conservatieven denken dat vroeger alles beter was.

Dat de mens slecht is.

Dat er een natuurlijke ordening is van sterken en zwakken.

Dat onze cultuur superieur is.

En dat de overheid een probleem is en geen oplossing

Dit vinden we ook allemaal weer terug in een recent manifest van de Burkestichting.

Dat valt samen te vatten in 1 zin:

Alle problemen komen van links en de moslims: rechts deugt en moet regeren.

Ze zeggen nog net niet:

De koran komt van links.

In het integratiedebat komt het conservatisme misschien nog wel het scherpst naar voren.

De Burkestichting zegt expliciet waar dit kabinet steeds meer op aan koerst:

Assimileren in plaats van integreren.

In navolging van Bolkestein roeren Hirsi Ali, Wilders én Minister Verdonk dezelfde trom.

Volgens hen is integratie met behoud van identiteit een illusie.

Dat is een cirkelredenering.

Formeel ben je allochtoon als één van je ouders in het buitenland is geboren.

In de praktijk is het de groep waarvan conservatieven vinden dat ze niet geïntegreerd zijn.

En je bent voor conservatieven pas geïntegreerd als je je identiteit achter je laat.

Zo is de cirkel rond.

Geen wonder dus dat men zwijgt over integratie successen.

Terwijl van successen ook wat te leren valt.

Kijk naar de Indische Nederlanders en de Chinezen.

Kijk naar de overgrote meerderheid van de Turken, Marokkanen, Surinamers & Antilianen.

Waarom moeten bij rechts de goeden altijd onder de slechten lijden?

Deze manier van politiek bedrijven heeft een hoog ideologisch gehalte.

Het zegt namelijk niks over de feitelijke manier waarop mensen leven.

Het gaat niet over hun successen, niet over hun problemen.

De stelling dat de integratie is mislukt, is een klap in het gezicht van al die allochtonen die gewoon meedoen in de samenleving.

Deze manier van politiek bedrijven werkt de integratie juist tegen.

Het stimuleert en steunt mensen niet om mee te doen

Het veroorzaakt onverschilligheid en woede.

'Je doet het toch nooit goed genoeg', hoor ik allochtone jongeren steeds vaker zeggen.

Ik vind dat zorgwekkend en verkeerd.

Natuurlijk begint integratiepolitiek bij het eerlijk benoemen en bediscussiëren van de reële problemen die er zijn.

Dat taboe is nu echt de wereld wel uit.

Het is eerder taboe om nog iets positiefs te zeggen over de multiculturele samenleving.

Maar er lijkt ook bijna een taboe te zijn op het analyseren en oplossen van de problemen.

Al die retoriek heeft namelijk nog niemand geholpen om beter te integreren.

Terwijl er problemen zijn die schreeuwen om een oplossing.

De taalachterstand van allochtone leerlingen is op na de basisschool nog steeds 2 jaar.

De werkloosheid onder allochtonen is nog steeds veel hoger en dreigt weer op te lopen.

Wat gaan we daar aan doen mensen?

Ik wil op een heel andere manier omgaan met het integratiebeleid.

Niet zo ideologisch en theoretisch.

Niet gebaseerd op normatieve sjablonen, waarbij iedereen op één hoop wordt gegooid.

Ik wil het integratiebeleid praktisch en effectief maken.

Daarvoor moeten we de feitelijke leefstijl van allochtonen centraal stellen.

Het doel van het integratiebeleid is voor mij tweeledig.

Allochtonen moeten een leefstijl ontwikkelen die past binnen de grenzen van de wet én die tolerant is naar andere leefstijlen in Nederland

Ten tweede is het wenselijk dat allochtonen zoveel mogelijk participeren én emanciperen.

VVD- ers zullen deze benadering verwerpen.

Volgens hen is de islam niet alleen een godsdienst, maar een 'alomvattende leefwijze die het dagelijkse doen, laten en denken bepaalt' (Bolkestein).

Zij houden zich blind voor het feit dat moslims verschillende leefstijlen hanteren.

De spanning tussen integratie en identiteit lost iedere nieuwkomer werkende weg op.

Ieder van hen meet zich in Nederland een specifieke leefstijl aan.

Etniciteit en religie spelen daarbij een rol.

Net als de afkomst van stad of platteland, een hoge of lage opleiding, jong of oud, etc.

Die variatie op zich is al van waarde en sluit aan bij het pluriforme Nederland.

Het onderzoeksbureau Motivaction heeft leefstijlonderzoek gedaan onder allochtonen.

Daaruit volgde een nog vrij ruwe indeling in 3 leefstijlen:

de pragmatisch modernen, de betrokken traditionelen en de teruggetrokken conservatieven.

Er zijn grote cultuurverschillen, generatieverschillen en verschillen in taalbeheersing.

Verder onderzoek zal leiden tot een scherper beeld.

Dat kan heel nuttig kunnen zijn voor het toekomstige integratiebeleid,

Juist omdat het inzicht geeft in de emancipatie van allochtonen.

Zo is de tweede generatie allochtonen significant sterker vertegenwoordigd in de leefstijl pragmatisch modernen.

Mijn stelling is dus dat we beleid moeten baseren op de feitelijke leefstijl.

Goede inburgeringcursussen, onderwijs en begeleiding op de arbeidsmarkt zijn belangrijk.

Daarbij moet je een inspanning vragen van de allochtonen zelf.

Zo nodig ben ik ook voor sancties.

Maar dit kabinet schiet daar volstrekt in door.

Inburgering wordt voor iedereen verplicht, ook voor 60-plussers.

De 6000 euro die dat kost, moet je grotendeels zelf betalen.

Het kabinet vergeet nooit om een inspanning van allochtonen te vragen,

Maar vergeet steeds om daar een inspanning van de overheid tegenover te stellen.

Waar blijft de verbetering van de inburgeringscursussen?

Waar blijft de verbetering van het onderwijs voor achterblijvers?

Waar blijven de maatregelen om discriminatie tegen te gaan?

Op al deze punten gaat de overheid juist minder doen.

Bezuinigingen op de inburgering, bezuinigingen op het onderwijs voor achterstandsleerlingen.

De wet SAMEN wordt niet verlengd.

Dat betekent minder bescherming tegen discriminatie op de arbeidsmarkt.

Terwijl het SCP recent liet zien dat die discriminatie er wel degelijk is.

Ik wil daarom samen met de PvdA de wet SAMEN verlengen.

Daarnaast wil ik meer werken met rolmodellen.

Tal van onderzoeken laten zien hoe belangrijk die zijn voor emancipatie en integratie.

Succesvolle leerlingen hebben vaak succesvolle voorbeelden.

Succes op de arbeidsmarkt wordt bepaald door goede kennis, maar vooral ook door goede kennissen.

GroenLinks wil al langer succesvolle allochtone mentoren op scholen aanstellen.

Voor de harde kern van probleemjongeren is meer nodig.

Een snelle aanpak van overtreders in combinatie met het bieden van nieuwe kansen.

Via werk en opleiding moeten zij weer op het rechte spoor worden gebracht.

Daarvoor moeten er meer schoolinternaten komen.

Het kabinet én de sociale partners moeten zich inzetten voor meer werk- en stageplekken.

Als jongeren dat missen, verdwijnt het perspectief.

En perspectief is waar het uiteindelijk om gaat.

Het publieke debat over integratie is nu te veel een loopgravenoorlog over het verleden.

Wie het integratiebeleid wil vernieuwen, moet ook vooruit kijken.

Feitelijke leefstijlen en succesvolle rolmodellen kunnen een sleutel tot succes zijn.

Terrorisme

Ook op het terrein van de terrorisme bestrijding slaan de conservatieven door.

Internationaal behoeft dat geen betoog.

De nasleep van de Irak oorlog spreekt hier boekdelen.

Dagelijks verslechteren de leefomstandigheden voor de Irakese bevolking.

Het door Bush beloofde land van welvaart en democratie is nog ver weg.

Er zijn bijna 4 keer zoveel burgerslachtoffers gevallen als tijdens de eerste Golfoorlog.

De Irakezen hebben een hoge prijs betaald. Maar waarvoor?

En het einde is nog lang niet in zicht.

Cosmetisch zit de veiligheidsraad nu weer op één lijn.

Maar materieel is de verdeeldheid een feit.

Verdeeldheid zien we ook in Europa.

Helaas zit Nederland ook daar in het verkeerde kamp.

Wie tegenwicht wil bieden aan de Amerikanen moet de Europese Unie versterken.

Dat kan nieuwe kansen bieden.

Bijvoorbeeld voor het Midden Oosten.

Het gaat hier niet om een luchtkasteel.

Iran ziet na Europese bemiddeling voorlopig af van uranium verrijking.

Tegenwicht bieden aan de Amerikaanse hegemonie is een belangrijk thema voor de Europese Verkiezingen in juni volgend jaar.

Maar het is ook heel relevant voor het referendum over de Europese Grondwet.

Dat referendum lijkt er dankzij een initiatiefwet van Farah echt te komen.

De ontwerp grondwet spreekt ons redelijk aan.

Joshka Fischer heeft het idee gelanceerd.

De ontwerpfase vond in grote openheid plaats.

Het democratisch gat lijkt verkleind te kunnen worden:

Meer bevoegdheden voor het Europese parlement en de mogelijkheid voor burgerinitiatieven.

Grensoverschrijdende problemen lijken effectiever te kunnen worden aangepakt.

Nu is het de vraag hoe de regeringsleiders er mee om gaan.

Halen zij belangrijke resultaten onderuit, dan zullen wij ons opnieuw beraden.

Er zijn echter partijen die al zeker lijken over een negatief stemadvies.

Met name de VVD kiest voor een populistische lijn.

Zij spiegelen Nederlandse burgers voor dat we te veel soevereiniteit afstaan.

Dat we niet meer over ons eigen lot mogen beschikken.

Dat is heel verraderlijk.

Als geen ander staat de VVD Nederlandse soevereiniteit af aan de Amerikanen.

Bijvoorbeeld met het uitleveren van persoonsgegevens én personen aan de VS.

Amerika heeft steeds meer mogelijkheden om drugs en terrorisme in Nederland te bestrijden.

Ook bij het milieubeleid laat de VVD zich gijzelen door de VS.

Terwijl het Kyoto-Verdrag laat zien dat een sterk Europa Amerika kan weerstaan.

Maar Van Aartsen heeft daaraan duidelijk geen behoefte.

Volgens mij slaapt hij zelfs in een pyjama met sterren en strepen.

Het is hard om te zeggen.

Maar wie nu al tegen de Europese grondwet is;

kiest in de praktijk ook voor de Amerikaanse hegemonie.

Want een derde weg is er feitelijk niet.

Nederland kan en mag zich niet terugtrekken op een neutraal eilandje aan de Noordzee.

Ook nationaal slaan de conservatieven door bij de bestrijding van terrorisme.

Onder het mom van terrorismebestrijding gaat het strafrecht op de helling.

De rechten van de verdachte worden bijna dagelijks verder ingeperkt.

In de nieuwe terrorismewet van Donner

Wordt niet alleen de daad zelf, maar ook het denken over de daad strafbaar.

Met alle problemen rond de bewijsvoering van dien.

Een wegblokkade door een vakbond kan al terroristisch worden genoemd.

Dit kabinet bezuinigt maatschappelijke organisaties niet alleen bijna weg;

Ze worden op deze manier ook nog eens monddood gemaakt.

Ook wij vinden dat terrorisme hard gestraft moet worden.

Maar nu bevoegdheden en strafbaarstellingen zo worden uitgebreid, dreigt een ander gevaar.

De verleiding ze toe te passen op andere vormen van criminaliteit.

Begrijp me goed.

Wij veroordelen gewelddadig dierenactivisme.

Maar om het te bestempelen als terrorisme vind ik absurd.

Wie dat toch doet, weet geen maat te houden.

Die toont zich onverantwoordelijk.

En mag niet aan de knoppen van het strafrecht draaien.

Was het kabinet maar half zo hard richting milieuvervuilers.

De Kamer en de bevolking lijken jarenlang te zijn belazerd over Schiphol.

Meer vluchten zouden samengaan met meer veiligheid en minder vervuiling.

Van Geel zegt nu dat de burgers knollen voor citroenen zijn verkocht:

Al die beloften kunnen niet worden waargemaakt.

CDA, VVD en PvdA hebben jarenlang de groei van Schiphol boven alles gesteld.

Schiphol is de grootste gedoogzone van Nederland.

Dit kabinet gaat daar gewoon mee door.

GroenLinks is daar fel tegen.

Wij willen nog volgende week een spoeddebat over Schiphol.

Slot

Beste partijgenoten, ik sluit af.